

ԻՐԱՅՈՒՆ

ԼՐԱԳԻՐ ԱԶԳԱՅԻՆ Ե.

ԼԱՔԱԿԱՆ

ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ԱՄԵՆ ՉՈՐԵՔՏԱԲԹԻ ԵՒ ՇԱՐԱԹ

ԲԱԺԱՆՈՐԻԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Պոլիտիկոյ համար Տարեկան 12 ֆր.
» » Վեցամսեայ 6 ֆր.
Առատահամակ համար (երկու քիտր մեկ
ծաւրով) Տարեկան 14, վեցամսեայ 7 ֆր.
Ամերիկայի » 2.60 տղ. վեցամս 1.50
ԿԱՆԻՆԻ ՎՃԱՐՆԵԼԻ

Համակ դրամ հաշույն դրկել հետեւեալ հասցեով

ԽՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ «ԻՐԱՅՈՒՆ» ԼՐԱԳՐՈՅ. — ՎՍ ՌԵԱ (Պուլկարիա)
Редация на ВѢСТНИКЪ
„Иравункъ“
ВАРНА (България)
Rédaction du journal
„Iravounk“
VARNA (Bulgarie)

Խմբագրութեան ուղղեալ գրութիւնք
ես չեն դրկուիր եւ յարմար դատարան-
ները միայն կը հրատարակուին աւ-
տոյովին իմ մասովը:
Մանուցումն տղր 20 սանթիմ. երե-
փեւ աւելի անգամներու համար 20 0/0
գեղջ կը լինի:

ՉԻՆԱՅԻՆ ԵՒ ԹՈՒՐԿԸ

Դաշնակից բանակին և Չինաց
ուց միջև վերջերս տեղի ունե-
ցած ընդհարումները ուշաբեմեցին
քաղաքակրթ պետութիւնները,
թէ կիսավարքնի ցեղերու ձեռ-
քը տրուած կատարելագործեալ
զէնքերը քաղաքակրթութեան ծա-
ւալման դէմ կը դործածուին Չի-
նացիներէ աշխարհ ճարպիկ կեր-
պով: Դիէնձինի պատերազմը պեր-
ճօրէն ապացոյց թէ Մոնկոլեան
ցիւղը, թէպէտ կէս քաղաքակրթեալ
մեղքներու արհեստին մէջ աշխարհ
ճարպիկ է որչափ քաղաքակրթ
կովկասեան ցեղը, բաւական է որ
առաջինն ալ այս վերջինին չափ
կատարելագործուած զէնք և հրա-
նիւթ սենեայ:

Չին և Ճաբոն պատերազմէն ի
վեր Եւրոպական պետութիւնք
տարօրինակ կերպով մրցում մը ու-
նեցան Չինացուց զէնք և հրա-
նիւթ հայթայթելու մէջ: Աւելի
ուշագրաւ է սա կէտը, թէ ոչ թէ
միայն Եւրոպացիք Չինացուց վեր-
ջին կատարելագործուած զէնքե-
րէն ծախեցին, այլ նաեւ այդ զէն-
քերուն դրամն ալ իրենք փոխ տը-
ւին Չինացուց: Իսկ այսօր Եւրո-
պացուց դրամով Եւրոպացիներէ
գնուած զէնքերովն է որ Չինա-
ցիք Եւրոպացիները կը շարժեն և
քրիստոնեաները կը խաղաղեն:

Եւրոպական քանի մը զէնքի
գործարանատէրներ, միլիոնիւթներ
պետական անձնաւորութիւններ Չի-
նացուց հետ զէնքի տուրեաւով
իրենց դրամագլուխը աւելցուցին.
և այսօր ատոր փոխարէն նոյն Եւ-
րոպացուց աղքատ զինուորներն ու
սպանները Չինացիներէ կը զոհուին
ի փոխարէն մաս մը դրամատէրնե-
րու շահագործումին:

Ահա՛ քաղաքակրթութիւն ձեզի-
հարուստը կը շահի, աւոր փոխա-
րէն աղքատի վինուոր զաւակը իր
հողին ալ վրայ կուտայ:
Ահա՛ այս դառն իրողութեան
հանդէպ քաղաքակրթ պետու-
թութիւնները այսօր քիչ մը ու-
շաբերուած կ'ընդունին: Յոսանայի
արտաքին գործոց նախարարին
գիմուկին վրայ պետութիւնք որո-
շած են ալ եւս Չինաստանի զէնք
և փամփուշտ չը ծախել:

Մինչ Եւրոպացիք այս որոշումը
կուտան, միւս կողմէ Չինացիներէ
աւելի խժռու ռաւելի վարագ
Սուլթանի պաշտպանութեան կառավա-
րութեան նոր զրահաւորներ, թըն-
թանթաներ, հրացաններ և ռազմա-
նիւթ պատրաստելու համար կը
թողարկեն իրենց գործարանատէ-
րերուն որ նորանոր պայմանագրու
թիւններ կ'ընեն Պոլսոյ դեսպանին
ընդ կաշապանութեան տակ: և մի
հնոյն ատեն Եւրոպացի սպաններ կը
զրկուին թուրքիս որպէս վիթուրք
զինուորները մարզին ռազմագիտու-
թեան մէջ, անշուշտ օր մըն ալ ա-
սոնք քրիստոնէութեան և քաղա-
քակրթութեան դէմ իրենց զէնքե-
րը դարձնեն, ինչպէս որ արդէն,
այսօրուրէն մզկիթներու մէջ այդ
բանին համար կը հրահանգուին,
իսկ դաւաններու մէջ աւելի առաջ
սկսած են հպատակ քրիստոնե-
աներ շարքէն զատ, Եւրոպացի
հիւպատոսներու վրայ հրաձան
պարպել և կողոպտել:

Չինք հասկնար թէ՛ Եւրոպիոյ
պետական մարդիկը իրական ինչ
տարբերութիւն կը գտնեն Չին
կուփամարտիկներուն ու Սուլթանի
համարտիկներուն և զօրքերուն մի-
ջեւ, Պուստայի դենպետներուն և
մահմետական իւլէմտներու միջեւ,
ինչ տակաբութիւն Չինի կայս-
րուհոյն և Եւրոպի վեհապետին
միջեւ:

Ասոնց տարբերութիւնը եթէ
գործերէն դատել ուզուի, Թուր-
քը նոյն իսկ պետութեանց հսկո-
ղութեան տակ ըլլալով հանդերձ
աւելի մեծ ոճիրներ գործած է ու
կը գործէ քան Չինացին: Թուրքը
դեռ երէկ էր 300,000 քրիստոնե-
այ շարժեց ու մինչեւ այսօր կը
շարունակէ նոյն սխալգործութիւն

ները, իսկ Չինացին դեռ այսօր
սկսում: Թուրքը իր անուղղայ ըլ-
լալուն փայլուն ապացոյցները բազ-
միցս առաւ ու կուտայ, իսկ Չի-
նը դեռ գրեթէ առաջին ոճիրն է
որ կը գործէ: Երբ Իրողութիւն
ները դեռ այսօր ալ կուտան հաս-
տատել այս ամէնը, ինչպէս Եւրո-
պացիք միեւնոյն որոշումը չեն
տայ Թուրքիոյ համար ալ, որպէս
զի ապէ վերջ զէնք ու ռազմա-
միջերը չը յանձնուին անոր ձեռ-
քը, որպէսզի Եւրոպացի սպաններ
ետ կանչուին Թուրքիոյ բանակին:
Բէն և որպէսզի անուղղայ ու վայ-
րագ գազանը անզէն թողուի: Կար-
ծենք այլ եւս թերահաւատ ըլլալու
պէտք չկայ թէ Թուրքը այդ զէն-
քերը ինչպէս հայերուն նոյնպէս
ալ օր մը որ շատ ուշ ըլլալ չենք
կարծիր, Եւրոպացիներուն դէմ
գործածել պիտի փորձէ: Արդեօք
քաղաքակրթութեան պայմաններէն
է, որ քանի մը հարուստ գործա-
րանատէրներու շահուն փոխարէն
հազարաւոր աղքատ զինուորներ
զոհուին: Միթէ չըսէ՛ր ռամկա-
կան առածը «բուն ոճրագործը
զէնքը տուողն է»: Այս առածը
երբ իբր սկզբունք Չինաստանի
համար կընդունուի, աւելի զօրա-
ւոր պատճառներ պետութիւնները
կը հարկադրեն որ Թուրքիոյ հա-
մար ալ ընդունեն:

«Թան»ը արդէն խմբագրակա-
նով մը նոյնը և աւելին կը գըտ-
նէ Արեւելի մէջ Թուրքը ինչ որ
Ծայր-Արեւելի մէջ Չինացին է:

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԶՈՒԴԵՐԸ

Հետեւեալը Մարքէնի օգոստոս 15
ի թիւէն առնելով թարգմանաբար
կը հրատարակենք:

Լոնտոնի Օսմ դեսպանատունը օգոս-
14 ի երկուրդին հետեւեալ զեկոյցը
հրատարակութեան տուած է:

«Ստանոյ վերջի անցուդարձի նը
կատմամբ Եւրոպական մամուլին հը
րատարակութիւնները, որեւէ համա-
ձայնութիւն չունին բուն իրողու-
թեան հետ: Ճիշդ չէ Սթանիս
գիւղին կրակի տրուած ըլլալը, և

բացարձակ սուտ է որ 200 հայեր
շարդուած են: Ահաւասիկ ինչ որ
եղած է:

«16 հայ աւազակներ, Միդրա-
նիկ անուն անուանի պետի մը ա-
ռաջնորդութեամբ, Սթանիս գիւղին
մօտ գտնուող պղտիկ մատու-
ռի մը մէջ ապաստանած էին: և
հակառակ օսմանեան իշխանու-
թեան կրկնակ աղաւարտութեանց
կայսերական գունդերուն վրայ
կրակ ըրին: Ուրիշ միջոց չմնաց
բայց եթէ մատուռը հրդեհել, ո-
րով փախչելու հարկադրուեցան ա-
ւազակները որոնց բոլորն ալ վար-
նուեցան կամ բռնուեցան: Բայց այս
ալ կանխաւ իրենք կրակ ընելէն
վերջ, որով 2 զինուորներ մահա-
ցու կերպով վիրաւորուած են:

«Հանրային խաղաղութիւնը վըր-
դովելու բնոյթը ունեցող ուրիշ
ո եւ է դէպք մը տեղի չէ ունեցած
ոչ մի գաւառակի մէջ, և շնորհիւ
կայս: Կառավարութեան ձեռք ա-
ռած միջոցներուն թէ իսլամները
և թէ քրիստոնեաները կատարեալ-
պէս համարաչի են և մեծ ապա-
հովութեան մէջ կապրին:»

Այս է Լոնտոնի թուրք դեսպա-
նին յայտարարութիւնը: Օսմանե-
ան կառավարութեան համար սա
միայն ձախող է որ նոյն միջոցին
ուր ներկայ հերքումը անգլիական
թերթերուն կուտայ, Արտաքին
գործոց պաշտօնարանը արդէն ըն-
դունած է մանրամասն տեղեկա-
գիր մը իր Պոլսոյ դեսպանէն Հա-
յաստանի վերջի տխուր անձուգար
ձի մասին: Այս տեղեկագիրը հը-
րատարակութեան չը տրուեցաւ և
չպիտի տրուի մինչեւ որ Լօրտ
Սօլզպէրին՝ որ վօթ կը գտնուի,
այդ տեղեկագիրը տեսնէ: Բայց
խիստ վստահելի աղբիւրէ իմ ա-
ռած տեղեկութիւններու համե-
մատ դէպքերուն վրայ հետեւեալը
կը պատմուի:

Սոսունի գաւառակին մէջ գըտ-
նուող Սթանիս գիւղակը՝ որ 28
տունէ կը բաղկանայ և 300 բնա-
կիչ ունի, հիմա յատակ եղած է
կայսերական գունդերէն, և կան-
գուն պատ մը չէ մնանաւ: ամբողջ
բնակիչները անյայտացած են և
անոնց հարեւրէ աւելի դիակները

ԹՂԹԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

Չագոշին 11 յոշիս 1900

Պաշակաստանի խառնակութիւնը
 ները օրէցօր, քանի գնում են մի-
 անմանկում են Տաճկաստանի բար-
 բաւիկ ընթաց զօնեւեն .

Մի քանի հիմար լսում ենք
Պարսկաստանի քաղաքականությունը
ներ վերադառնալ տարօրինակ լուրեր
Նախ խօսվում է, որպես թէ մի
առաջակապես պատրաստվում է
2000ի չափ հեռւոան և 600ի մօտ
հեծեղաբոր ժարգիկներով աշխարհ
դէպի մայրաքաղաք (Թէհրան)
այս առնով է անպատճառ կամ Շա
հի բացակայութիւնից օգտուելով
և կամ առարկելով թէ՛ ժառանգա
կան օրինա, որով թեան տեսակէտից
թագաւորական գահը իրեն կը վի
ճակի. բայց ի հարկէ այս խօսքե
րին կարեւորութիւն տուող չկայ
հակառակ դէպքում պիտի հանդի
պի իրենից վեր մի ուժի:

Յետոյ, մի ուրիշ բան, որ, այս օրերում մեր ապրած փոզոցի՝ հրապարակում՝ երեկոյեան ժամունք երբ քաղաքից մեկնում էին ճանապարհի ընկերութեան Ռուս պաշտօնեաները իշենց «Տիրէթէօր»ի հետ, որոնք ընտանեօք և կառքով գնում էին ուրախութեան, այդ պահուն յանկարծ «Մէյիզ Ճէմալ կոչումով» Պարսից հոգեւոր պետերէ մին իւ իշով անցնում էր, կառքի ազատ գնացքը. յանկարծ իր նախապաշարեալ մարտանդ ըզգացմանը դպչելով և իրեն հաւատացած ուղղափառ (միւսլիմ) մարգարէի օրինաց չը դիտեմ որ հովիւրով ներշնչուելով, անիրաւաբար հրամայեց իր Պարսիկ հետեւորդներին և Ժողովրդեան որ Ռուս կռապանին խփեն, խփեցին և շատ խիստ. բայց և այնպէս՝ պէտք է գիտնալ որ, Մէյիզի այս հրամանը որքան եռանդով կատարեցին,

տոնքան հւ խոստ պիտի հաշուեն իրեն այս արածը : Արդէն՝ ընկե-
րութեան տեսուչը Պ. Պարթեալա-
նով որ նոյն կառքի մէջն էր, հե-
ռագրած է Պետերբուրգ և սրով
հետեւ տեսուչը ղինուորական պաշ-
տօնետոյ է, իր հեռատետնութեան
շնորհիւ մեղմ վերաբերեց այդ
պահուն՝ քանզի՝ եթէ ուե է մի
արժու մեկատուել, ամեն հեռա-
տետ մարդիկ ասում են թէ՛ ան-
պատճառ մեծ թուով մարդու կո-
րուստ կը լինէր : Այս մի քանի
օրեր որչափ միջնորդներ աշխատե-
ցան օգուտ չարեց, որպէսզի խըն-
դրին տեսչից որ հաշտութեան
կամք տայ և ներողամիտ լինի աղ-
գէտ Պարսիկի մը : վերջապէս թէ՛ հ-
րանի Ռուսաց դեսպանի պատաս-
խանը եղած է որ այդ յաջաւոր
Ուէլիդին սխալը իրեն յայտնիէ
յետոյ հաշտութիւն լինի այս ան-
գամ, և եթէ յաղորդու մի այս.
պիտի տգեղ արարմունք լինի իր
կողմէն՝ առանց նախա իր մոլրա-
յախան արհեստաւորութեան չարա-
շար կիրարկ պիտի պատժուի Ռուս
կառավարութեան պահանջմամբ :

Մենք համոզուած էինք թէ՛
Դարսիկները անցիւղ դէպքից իւր-
բառաւեցան, բայց այս նոր դէպ-
քով կէտիք այն՝ նշրակացութեան
որ «սեւին սպայօն իննգին խրատ
ի՛նչ անէ»։ Երեսուկը տակաւ շատ
լաւ են պահում Շահի պատուէրը
որ գնալով ժամանակ խիստ պատ-
ուէրներ տուած էր քրիստոնէւայ
ժողովրդեան հետ հաշտութեամբ
վարվելու, այժմէն չենք կարող
գուշակել թէ Շահը վերադառնա-
լուն ինչպէս պէտք է կրթաբնորո-
յալ բռնաւոր և յոթորտացող Սէ-
լիդին հետ։

Քաղաքիս հայ ազգաբնակու-
թեան թիւը հետզհետէ աւելա-
նում է, այնպէս որ 3.4 տուն ժո-
ղովրդից սկսեալ՝ մինչեւ հիմա

Թիւր հասած է 38ի, բացի այդ 38 ընտանիքից կայ նաեւ 14 ընկերութեան տներ, որոնք պարսկալուծ են նուշի, բամպակի եւ ավտոնակ բերքերի վաճառականութեամբ: Այս ղէպըւմ կարժէ նշանակել որ՝ քաղաքիս ընտանեւոր վաճառականներէն բնիկ թաւրիղեցի Պ. Յովհաննէս մէ. Աստուածատուրեան՝ իր ներած ուժերի չափով օժանդակում է այն ընտանիք ունեցող գործակատարն. յին որոնք իր գործի ճիւղերուն մէջ իրենց հաւատարմութեամբ ծառայում են: Ճինք պատիւ կը համարինք ունենալ այսպիսի հայեր, որքանցեալ տարիներում յիշափոխական գործի համար տուած է մօտաւորապէս 400 թուման (800 ռբ.): Եւ միշտ յանուն եկեղեցւոյ եւ ուսումնարանի չէ խնայած երբ իրեն դիմած են այս տարի վճարած է 100 ռուբլի մենք օգտուելով իր այս եռանդուն ուժերից լաւ կանէինք եթէ խրքէինք որ յանձնառու լինէր հոգաբարձական պաշտօնի գործը բնականօրէն, սրով, ազատուած կրիւնէինք միեւնոյն ժամանակ այնպիսի մարդու մը ձեռքէն որ դեռ չի գիտէ տարրական գործերի ձեւերն անգամ, բայց ինչ անհնար իր իր մեծածախաւ ու բարեհաւորի տան ֆիրմայի շնորհիւ յարգում է գործը ինկած տեղում:

Վազգաբիս հայ ընթերցարանը
կադմասկերպելու յաջողութիւնը ու
նեցածք ընթերցասէր անձանց եւ
մի քանի նոր ուժերի շնորհիւ :

ՀԱՄԻՍԼԱՄՈՒԹԻՒՆ

Երեւան ելաւ, կարծումէն շատ
կանուխ, Կ. Պոլսոյ մէջ ջինստ.
տանի օրուան գէպքերուն հակա-
հարուածք :

Համիսպամուծեան այս մայրո,
բաղաքէն Եւրոպական լրագրաց կը
հեռագրուի թէ՛ տեղական տաճիկ

ՀԱՅՐԵՆԻՔԻ ԶՈՅԵՐ

(ՊԱՏԿԵՐ ՄԸ ՏԱՃԿԱԶԱՅԱՍՏԱՆԻ ԻՐԱԿԱՆՆԵԱՆՔԷՆ)

[9]

Փխլիպպոս խազապեանը, դեռ նոր երիտասարդա-
կան կեանքը թեւակսխած, ապագան իր բոլոր երանգ-
ներով գեղեցիկ հեռապատկեր կը պարզէ անոր ա-
ռաջ. ու չորպաճի Մարկոսի աղջկան լուսնկալ գէմ-
քը, իր զօրեղ հրապուրնհորով կուգայ խօլաբոր զգըլ
խել այն անասնո՞ճ եռանդն ու թափը՝ զոր, կզգայ ա-
նիկալ, օր ա՛ռաջ իր արծաթապաշտի ծրագիրը իրա-
գործեցու համար :

Զարա հինգ տարիներ հոգեկան այս տենդոտ դրու-
թեան մէջ՝ հաճի Փիլիպպոսը , Մարտոս աղայի գործե-
րը վարելէ ետք , վերջապէս , քանի մը լիբա շահա-
բաժնով մը , իր չորպտածիի լուսին աղջկան հետ պահել
ուելու ցանկալի ժամը կը հասնի : Գաղաքի մէջը՝ ա-
նչէ բերան ալեւս անող կրողադի , ու շատ մայրեր
ներգող այնպէս զգաս մը ծննդու . զաւակ մը , որ իր
տանեստանով հնուգանդութիւնով ու , արչիականն ալ
քաբացութիւնով , իր տիրոջ համարման ու աղջկան
արժեանացաւ . . . «այ ինչ աւելի փառք ու պատիւ
աս աշխարհի մէջ , քան Տօնիկէն Մարկոս աղային
փեսայ ու ընկեր ըլլալը : » Կըսէին մէյմէկու տիկն
ամամիտ ու խեղճ կիները՝ որոնց զաւակները՝ պարզ
արհեստաւոր կամ անշնչալ վարժապետն մը դաստալէ
անդին միջոց ու տապարէզ չունէին :

Ու Խաղտուկեան հաճի Փիլիպպոսը՝ յաջողութեան

այս դոյզ դիպուածներէն շացած , անդիմադրելի թափով մը կը շարունակէ իր գործը , որուն հիմը՝ թէ-
եւ խաղաղ անասնոցով զրուած , բայց օրը օրին առաջ
դիմելու ու օրը օրին չափողուելու մէջ էր . ու քիչ
ժամանակի մէջ իր ստացած մեծ անունը գոռոզացոց
ու փբացուց զինքը . ու վերջապէս՝ օր մ'ալ Տօնե-
լինց Մարտիկոս աղ յին զուռն չծնելով , բոլորովին 'չը
գատուէր անկէ ինքնիրեն գործ ընելու համար :

Դիտե՛ք այս ամենը՝ չ'հղած, հաճի՛ Փրկիչպետը սեւեռեալ զաղտաբար մը կը տաճէր։ Դոր դրամները հաւաքել, քաղքի մէջ նստիլ, փօղիմաճիւթիւն ընել, վաշխով ստակ տալ, մէկ տալ երկու գրել, առանց զըլխացաւի, առանցլտանդի առեւտուր մ'ընել, մանաւանդ ինչո՞ք ու անլեզու հայ զիրզացիներու հետ, որոնք ո՛չ բողոքել ու ո՛չ լմբոստել գիտեն։ Հոգեբաւանակներ տեսա՞լ մը ամբիմանակի երեւոյթով թատխի մանկէն ծանր ու գործի աշենէն անյաջող ձախտողաւծներուն համախեցելով, ուրիշ ամին դատատանն ու հատուցումը աստուծոյ վրայ կը ֆնդուն։

Հաճի՛ ֓Փիլիպպոս իրազագեանր թէ՛ւ չասո՛ տարի-
ներ դպրոց չէր գացած, բայց իր տղայ հասակէն
տղքի ամենէն լաւ հայկաբան՝ Սողոմոնեան անուա-
նի պատուելիէն բաւական գրեւ կարգալ, հաշուե-
ռ տրամաբանիւ ուսած էր, ու իր այս նախնական
թերի ուսումը, կատարելագործում ած փիլիսոփայու-
թիւն մը ցոյց տալո՛ւ համար, մէր քաղքի հասարա-
կութիւնը՝ երբ մէկու մ'աթոանիքը գնահատել ու
գէշ, «գիտես թէ՛ իրազագինք Փիլիպպոսի պէս, փիլի-
սոփայ է՞նքարծիք. » կըսէին . . . ու այս ծանր բա-
նաճեռով, ամրն վկայական ու վկայութիւն վաւե-
րացում կ'ըլլար :

Նյութ հաճի Փիլիպպոսը՝ ինքնիշխան կ'ըսուի իր
փայփայած ծրագրի իրագործման ձեռնարկելու իր եղ

բայր Կիլիկիոսը Կ. Պոլսի կը խրկէ՝ Ինչքն թագաւոր կը նստի ու գիւղերն ա'լ դոժարկատարները կը հանէ՝, խլիսա ծանր տուկոսով հայ գիւղացիներուն դրամ կը ցաւէ, անոնցմէ մուշիհա' կ'առնէ անոնց տուտերը, այդ մուշահիններու մէջ գլխաւ դնել կուայ, ո' եթէ'ն այդ մուշահակներէն մէկուն արթնէրը, Պոլս ետդդ իմէնց «Ղարախլի» կողմէն փողիքան ետ գաւ. նշանակութաւ դրամը, տուկոսներով մէկտեղ գանձելու համար, ինչքն հաճի Փիլիպպոսը ազատէ նոյն փոլիցագլի տէր գիւղացիի այրո, եղ, կով, ցորեն, կամ իր պահանջքին ետապատել այրմէնով ուրիշ ո' եւ չսեփակատութիւն կառավարութեան անվկաղ պաշտպանութիւնով ծախել կամ իւրացնել և Եկրոն-րադորմ միջոցաւ, Երկա'յ տարիները Սաղապակց եղբայրները կը շարունակեն իրենց վաճառուի դադիր առեւտրելը. ո' իրենց գլխի յաջողութեան ու քանդիչի գերին բացարձակ պաշտպան ու քաղաքորդ կը հանդիսանայ թիւրք իշխանութիւնը, ներքին գործող նախարարէն մինչեւ ամենախիտին զավթիլէն զտոսնի ա'յն դեղին ու կլորտակ ոսկիներուն, որոնք յետադուն կը ապաւորեն անոնց՝

Մէկ խօսքով՝ Ռազապպինց եղբայրները, իրենց ան դթու թիւնով թիւ բքի՝ ձեռքը գործիք մը դարձած էին խեղճ հայ գեղապիտները կեդեքելու, ու ժողովրդեան ա՛ղ կարեւոր տարրը իր ուժէն գրկելու՝ քանի քանի՝ կիները առանց ամուսնու ու դրձան մայրերը անզատակ միացած էին այդ բարի հաճի ա զանախու. անապրը փոլիչաճիւթեան ու անիլիճ վաշ խառութեան ելոյեւն, շատրոյու. ունցածը ծախել տուած ու հայրխարանը «չէն օճախ»ներու մուլը մարած էին այդ անուշ յեղու օճերը :

ՂԱԶԱՐՈՍ Գ. ԼԱՀԱԳԵՏԵԱՆ

(Եսրոնեակեշի)

թերթեր, առանց բացառութեան, կը հրատարակեն Չինական դէպքերուն առթիւ ա՛յն աստիճան յուզիչ յօդուածներ, որք դեռ պահանջատանց միջամտութեան և սպառնալից տեղի տուած են:

Այդ հրատարակութեանց նպատակն է եղեր ո՛չ միայն Չինացւոց դատին պաշտպանութիւնը քրիստոնէութեան դէմ, այլ նաեւ հըրաւէր մը ընդհանուր մահմետականութեան Չինացւոց օրինակին հետեւելու եւայլն եւայլն:

Տպագրատան տեսչութեան հաստատութեամբ եւ Երբեքի պալատան թերթագրութեամբ այդ հրաւէր կողմէի եղեր մահմետական մոլեռնոգ ժողովրդին:

Ուշագրաւ պարագայ մ'էր արդէն Չինական դէպքերուն ազդած խոր տպաւորութիւնը Տաճկաստանի մահմետականին վրայ: Պօքսէրներու շարժման առաջին վայրկենին ամեն կողմ անստուգութիւն մը կը տիրէր կարեւորութեանը նկատմամբ. այդ անծանօթ անուան ներքեւ գործող տարրին շարժումը, որ Տաճկաստանի հետ ունէր առնչութիւն ունենալէ հետո կը կարծուէր, Պոստոյ պալատական ակումբին ու տաճիկ դիւանագիտական շրջանակին նիւթ եղած ամենակենսական կարեւորութիւն մը առած էր:

Երբեքի պալատան մէջ իրարանցում մը, մահմետականի դէմ քի վրայ խանդավառութիւն մը, փողոցները, սրճարաններու մէջ ակնմխէ ակնմխէ փսփսուք մը, Չինական զինուոր յաջողութեան համար աղօթքներ:

Մէկ կողմանէ Օսմանեան պետութեան ծովային նախարար Հասան փաշայի հրամանաւ մարտանաւերու սպառազինում, միւս կողմէ դէպի սահմանազուխները դժբաղ առաքում: Ըստ ոմանց Սանճաք-Շէրիֆը դուրս հանելու ժամը հնչած էր. արեւելքէն արեւմուտք, հիւսիսէն հարաւ, ամբողջ մահմետականութիւնը ոտքի հանել, հրամանատարութեամբ յաւաքիլին, զարնել Եւրոպան, ջնջել քրիստոնէութիւնը, տիրել տիեզերքին:

Հիմա հասկցուեցաւ: Այս է եղեր երբեքի պալատան մէջ 24 տարիէ ի վեր հիմնուած համալսական կոմիթէին պատրաստած յատակագիրը:

Տեսնենք:

Գանտիա

Իրիքսան-Աշոտ

քանի մը ամիսէն վեցի պիտի կըրնայ լարձարացնել:

— Չէյթունի ակզալին վարժարաններուն տարեկան հարցաքննութիւնները տեղի ունեցեր են Գայմազումին (որ Յոյն է) ներկայութեան, որ խոստացեր է յառաիկայ շրջանին պէտք եղած թուրքերէն դասագրքերը ինքը հայթայթել: Նոյնպէս աղկանց վարժարանին ձեռագործներուն փիճակահանութիւնները տեղի ունենալով 420 շրջ. գոյացեր է:

— Քէօթահայի Հայ-Հոռեա. կան առաջնորդ Մանուէլ վարդապետ տեղւոյն Հայոց առաջնորդաբանը գիմելով ակզ. եկեղեցւոյ գիւղը մտած է:

— Պոստոյ կրօն. Ժողովը իր վերջին նիստին մէջ որոշած է ամեն տեղի համար քահանայապետութեան դարձնել Պօթուղոսի Տ. Աթմաս քահանան, որ հիմայ ալ Աղեքսանդրիա գացած և հոն պաշտօնավարելու հետաժող է եղեր:

— Ատանայէն Բիւզանդիոնի խըրկուած թղթակցութիւն մը կիմացնէ թէ, Տ. Սահակ Խաչատրեան եպիսկոպոսը Սիւս երթալով, հոն քանի մը օրեր մնացեր և Մայր Տաճարին միջ պատարագելէ ու քարոզ խօսելէ յետոյ կրկին Ատանա դարձեր է:

— Արմաշու փոխ-վանահայր Տ. Եղիշէ Եպիսկոպոս Դուրեան մորթի հիւսիսային մը երթալով, եղած ըլլալով, Պօլիս գացած է դարձանուելու համար:

— Գարսի շրջակայ հայաբնակ գիւղերը պատահած երկրաշարժի ցնցումները տակաւին կը շարունակուին երբ: Դողովորդը բացօթեայ տեղեր կ'ապաստանի վախէն. փրփած գիւղերը քննուելով կարօտեաներուն տունները կ'առաւարութեան կողմէ պիտի շինուին:

— Մարտիի թերթերէն ըն ըն քի Մարտէյեզ թերթը գովաւորով կը խօսի փոքրիկ Պ. Վահան փորթուգալեանի (որդի Արմէնիայի ժանօթ խմբագիր Տ. Մ. փորթուգալեանի) վրայ, որ այս տարի Լիւններու տարեկան համընթացին մէջ էն մեծ նօթը ստացեր է շատ մը Քրիստոսեան փոքրիկ ընկերներու մէջ: Նոյն թերթէն կ'իմացուի նաեւ թէ Պ. Վահան փորթուգալեան, որ վեցերորդ դասարանի ուղակի տէր է եղեր, մաթէմատիքայի մէջ առաջին հանդիսացեր է:

— Այս օրերս վիճենայի Միւթի տարեանց տպարանէն հիւանդի տպագրութեամբ լոյս տեսած է «Չէյթունի անցեալէն ու ներկայէն» անուն գրքին Ա. մասը 160 էջերով: Այս գիրքը խիստ հետաքրքրաշարժ երկ մ'է որ կուզայ կարեւոր պակաս մը լեցնել:

Գիրքը ճոխացած է նաեւ քարտէս. ներով և պատկերներով:

— Թիֆլիսէն թղթակից մը կ'իմացնէ թէ Նոր-Դարի արտօնատէրը տպարանատիրոջ 3000 թուրքի պարտական ըլլալով, տեղւոյն դատաւանը նոյն թերթի արտօնութիւնը աճուրդի տալ վճռած է: Սակայն արտօնատէրը նահանգային դատարանը դիմելով բողոքած է թէ պարտք չունի և թէ հանրութեան ու երկ-

րին զարգացման ծառայելու համար ստացուած արտօնութիւն մը ներքի չէ դրամական փոխարինութեան մը համար ծախել:

Այս լուրը Միւթի կուսակիցներուն մեծ ուշախուժութիւն պատճառած ըլլալով, փութացած են որոշեալ օրը աճուրդին վայրը երթալ. մասնակցելու, ուր կ'իմանան թէ նահանգային դատարանը արգիլած է աճուրդը ու ձեռնունայն ետ կը դառնան:

Հաճելի է իմանալ թէ՛ Նոր-Դարի համակրողները թէ՛ Թիֆլիսէն և թէ՛ դաւաճներէն հեռագրով և նամակներով, վճարելի դրամին քանի պատիւ կը հասցնեն, ի քաջալերութիւն թերթին արտօնատիրոջ:

— Կարնեցի դերձակ Բիւզանդ Շաքարեան անուն անձը, որ հիմա Պոլսէն կը գտնուի, իր հայրենիքը ընտանիքի և զաւակաց տէր ըլլալով հանդերձ, 3-4 տարի առաջ վառնայի մէջ ամուսնացած է պաղթականուհիի մը հետ: Այս երկրորդ ամուսնութեան պատկազրութիւնը կատարած է Գէորգ քահանայ Հիւրմուզեան. որ նոյն օրինակ յանցանքի մը համար անցեալ տարի, մեր դիտողութեանց վրայ, պատժուեցաւ Պատրիարքարանէն: Ականջին խօսք իր ջերմ պաշտպաններուն:

ԱՅԼ ԵՒ ԱՅԼՔ

ՈՂՋՈՅՆ ՄԸ 99,200 ՈՍԿԻԻ. — Ֆրանսայի հանրապետութեան նախագահը երբ Եւրոպայի նախագահներ կայ գումուելու գնաց, զինքը ողջունելու համար բերդերէն և մարտանաւերէն 24,800 թնդանօթի հարստանք արձակուեցան որոնց իւրքանչիւրին համար չորս տնդիւրական ոսկի ծախք մը գացած ըլլալով, ընդ ամենը 99,200 անդլիական ոսկի եղած է:

«Գրեթէ երկուք ու կէս միլիոն ֆրանքի ծախք մը «անհատ» մը ողջունելու համար. երբ նոյն երկրին մէջ անօթութեան յուսահատելով անձնասպանութեան գիմոզներու հաշիւը չկայ:»

— ՄԱՐԴ ՄԻՆՉԵԻ ՌՐ ՏԱՐԻՔԻՆ ՄԵՋ ՄՏՔՈՎ ԿՐԵԱՅ ԳՈՐԾԵԼ. — Առ հասարակ ըսուած է որ երբ մարդուն տարիքը յառաջանայ, ֆիզիքական կարողութիւններուն հետ միտքն ալ կ'իյնայ և կը սկսանայ ինչ որ ճիշտ չէ միշտ. տեսնուած են այնպիսիներ որոնք 80-90 տարեկան հասակին մտքի հիւսնայի գործունէութիւններ ցոյց տուած են:

Ասկէ գրեթէ 700 տարի առաջ, Տանտալոյ վեներաբիկին 90 տարեկան և կոյր ըլլալով հանդերձ, վեներաբիկ նաւաստորմին կը հրամայէր քի. Պոստոյ վրայ եղած յարձակումի մի առնել: Միքէլ Անճէյօ մեծանուն նկարիչ արձանագործը իր գլուխ գործոցները 90 տարեկան հասակին մէջ արտագրած է:

Թիքեանի ամբողջ նկարներու մէջ առաջին տեղը կը բռնեն անոնք զոր 90 տարեկան հասակին մէջ նկարեց:

Վոլթէր երբ 84 տարեկան էր խիստ սահուն ոտանաւորներ կը գրէր:

Ֆրանսիայի մեծնէն քիչ առաջ 85 տարեկան էր. երբ իր իմաստալից և ողջ խորհուրդները ունեցաւ:

Վոլթէր Սվէյթ Լէնտէր 89 տարեկանին դրականութեան մէջ տակաւին առաջին տեղը կը բռնէր:

Կլաստոն իր մտքին թարմութիւնը մինչեւ մահը պահեց. և արդէն խոր

ծերութեան եւ հիւանդոտ վիճակի մէջ էր, երբ արտասանեց իր աշխարհաթուր ճառերը հայկական ջարդերուն առթիւ:

Վէրտի նշանաւոր իտալացի նուագաւոր Ջովաննի Գաբրիէլ 75 տարեկան էր ամենքը հիւսցուց իր «Օթէլլո»-ովը և 80 ամեայ էր երբ ստեղծեց «Պալմաթա»-ը:

Սակնէր խոր ծերութեան մէջ կրցաւ գրել երաժշտական այնպիսի կտորներ որոնք կը զուարթացնեն, կը դիւթեն և կը զգլխեն մարդը:

Նոյնը կրնանք ըսել Մասքանէի համար ալ, որուն յանձնուեցաւ Ումպէրթօ Թաւառիին համար մահուան քայլերը մը յօրինել Վէրտի քիչ մը անհանգիստ ըլլալուն համար:

Ասոնց նման օրինակներ բազմաթիւ են, որոնք միառմի թուել կարելի չէ: ՊՋՐԱՆՔ. Պիւրանքը, զոր մարդիկ ըստեղծած են գեղեցիկ և հաճելի երեւանաւ համար, աշխարհի ամեն կողմը և ամբողջ ազգութեանց մէջ գոյութիւն ունի առանց բացառութեան:

Ծրուական ազդերու մէջ պիւրանքի համար գործածուած միջոցները մեղի ծանօթ են: Հոս միայն կուզենք յիշել մէկ քանի աշխարհակութիւններ որոնք իբրեւ պիւրանք ի գործ կը դրուին մեզ մէ խիստ հեռու ժողովուրդներու մէջ:

Աւստրալիոյ բնիկներուն ամենէն յարգի պիւրանքը զմիւրներով կամ մըկրատով իրենց միտք կտրտել և այդ բացուածքներէն ներմուծել ալ և ալ զբոլը զբոլի բոյսերու հեղուկներ որոնցմէ միշտ ծանր ախտեր ալ առաջ կուգան. և յետոյ ականջին կանցունեն խոշոր անհեթեթ օղեր:

Մարքիզեան կզդիներուն սէջ ամբողջ մարմինն ինչպէս ներքին լեցուն է: Մինչեւ իսկ այնպիսիներ կան որոնց շրթներըն ու լեզուն կտրուած են:

Ձիւստատանի մէջ ինչպէս տեսնեալ գիտենք կանանց ոտքերը պզտիկ են: Աղջիկները 5-6 տարեկան եղած տեսնին ոտքերն ի յոտած կտաւի մէջ կը բաթթեն, բթմատար միւս չորս մատներու տակ տալով, այսպէս կը պահեն երկուս ատեն: Ու այդ կտաւը միշտ մէյմէկ քիչ կը օղմեն անդամներուն ծաւալումը արգիլելու համար. այնպէս որ կիները այդ ոտքերով չեն կրնար քալել այլ կը ցատկոտեն և. ախաւայ ան շնորհ շարժումներ կուենան ինչ որ պիւրանք կը համարուի:

ԱՁԴ

Տէր Երեւոյ քահանայ Թովհան. նէստանի հասցէն գիտցողներէն կը խնդրուի որ հաճին երկրորդ մը տեղւոյ Տէր Սարգիս հօր իմացը նել:

ՁԵՅԹՈՒՆ

Ձէյքաւի Անցեալէն ու ներկայէն անուն գրքին մէջ կը տեսնուի Ձէյթունի ինքնավարութեան մասին Սուլթան Մուրատ Դ. կայսեր տուած հրովարտակին հետեւեալ պատճենը, որ Ձէյթունցի Հեթում քահանան 1618ին ցամաքէն հետրոտն Պոլիս երթալով ստացած է իշխալ Սուլթանէն:

ՊԱՏՃԵՆ ՀՐՈՎԱՐՏԱԿԻՆ

«Ձէյթուն գաւառապետ թաշըղ օլուպ կէնիշ արաղիսի պուրնմատըղնտան իտարէի թէյալաշէրի իշիւն կիւճիւք չէքմէլէրի վէ հըն. թաշալիւ վէ ճէմի հուպուպաթ

Թաշարարտան կէլմէսի իրճապ իմ տիկի տէրքեար օլտուղընտան՝ մէ. ժալիքը մահրուսէմտէ պուլընան ճիւղէ թէպաւմտան Մարտչ սան. ճաղընա թապի Չէյթուն գասա. պասը միւսթէսնա թուլթուլարագ թէտիյէ իտէճէքլէրի խարաճ վեր. կիսինտէն ափը շահանէմ օլմուշ տըր. եսլընը պէնէվի մագթու վերկիլէրի օն պէշ պին զըշ. օլուպ պու մրգտար ապճէի տէ Այա Սօ. ֆիա ճամիի շէրիֆին միւթէվէլլիսի նէ թէտիյէ օլունսուն, քի գան. տիլէրէ գէյթ հաղը ալուպ, ճամիի շէրիֆէ նուր ու լէման օլուն, օն պէշ պին զուրուշ տա քէնտու քի. լիսէլէրինտէ էլլէսունլար, եինէ գանաիլէր իշին. իպատէթէանէ. լէրի միւնէվէր օլուն, կերէք Այա Սօֆիա ճամիսինէ վէ կերէք քէնտուլէրին քիլիսայէրինէ վագֆ սալըլընլար, պաշգա հիշ պէր հիւ քիւմտոր միւտախէլէ իթմէսին թէ վէճճիւհը շահանէմէ նայիլ օլան Չէյթունա վէ տախի Օսմանլը մէ մուրէյն տէրունըլգասապատա պու. լընմասըն, հէմտէ Օսմանլը մէմու. րէյնտէն պիւրիսի եօլճուլուղլա գա. սապայա թէսատիւֆ իտէր իսէ՝ օ սէյյաճ տէրունը գասապատա եաթ մայուպ շէհրին տըշարըսընտա եաթսուն. շէօյլէ քի վէրմիշ օլ. տուղու իսթիսնայիթ ու իսթիգ լալիյէթէ հիշ պիւր թարաֆտան խալէ կէլմէյուպ՝ քէնտու քէնտի. լէրինէ իտարէ էլլէսունլար. շէօյ. լէ պիլէլէր, ալամէթը շէրիֆէմէ իթիմատ գըլալար. »

Մէնէ սիթթէ ութէլուլթին ու էլֆ Ասիթանէի իսթամպուլ, ֆի շէհ. րիւ շէվլալ 29

ՄՈՒՐՈՏ

ՀԱՎԱՏԻՍԱԹԸ
ԲՕԼԻԹԻՔԻՅԷ

ԹԻԻՐԲԻԱ

14 օգոստոսթարիսի իլէ Ստան պօլտան վերիլէն պիւր թէլէկրաֆա նազարէն, վան վիլայէթինտէ էլ. քէս նամ մահալէ հազըն 10 միւ. սէլլահ թիւրքլէր վան ինկիլիզ գօնսօլսը իւզէրինէ հիւհիւմ իթ. միշլէր.

Գօնսօլսըն թէրճիմանը աղըր սուրէթտէ հարալանմըշ. վէ պէրա. պէրէրինտէ պուլընան էշիա հաղ. մայա վերիլմիշ տիւր.

Գօնսօլսա սաղ սէլամէթ վանա իլթիւս իթմէկէ մուաֆֆազ օլուպ. հէման մահալի հիւքիւմէթէ վու. գուաթը պիլտիւրիյինտէ էշգը. եալարը թաագիպ իշին տակէր շը գարըլմըշ տըր.

— Սթանպուլ ինկիլթէրա սէֆա. րէթի պու մէսէլէ հագգնտա պա. պը ալիյէ միւրաճաաթլէ գապա. հաթըլըրըն ճէգալանտըրըլմաընը վէ եաղմայա վերիլմիշ էշեալարըն էօտէմէսինի թալէպ իթմիշ տիւր. Թէքրար Տիարպէրի ֆրանսըզ

Գօնսօլսընտա իսկէնտէրունէ կիթ. մէքտէ իքին պիւր թիւրք իւզէրինէ հիւհիւմէ աթէշ իթմիշ խտէ. սթանպուլ ֆրանսըզ սէֆաթէթինին թալէպինէ գարըն ճանի էլուն տէր տէսթ իտիլմէմիշ տիւր.

— Հիճաղ շրմէնտիֆէրի իշին Հալէպ վիլայէթինտէն 25,000 վէ Պաղտատ վիլայէթինտէն տէ 12 պին լիւս թահսիլ օլունաճագ. Սը սըր խաթի շիէնտըֆէր մէքըլար իշին էհէմիլիէթլէ պիւր մէպաղ կէօնտէրմիշ տիւր.

— Եաղընլարտա կոմիտսիտա. քի իպուլար քիւլիլիէթլէ թէրքի ալա հիճրէթ իթմէկէ հաղըլանմագ տա տըրլար.

ԱԼՄՈՒՆԱ

Չինտէքի Լճիւկի օրտուր ու. մուլ գօմանտանլըրնա նապ օլու. նան Մարէշալ Գօնթ վալտըրլին իթալիս, ֆրանստան մաստա ու. մուլ տէօվէթլէր թարաֆնտանգա պու վէ թաաթը օրմըշ իտի, պու տէֆա ֆրանսա տէօվէթի տախի գապուլ իթտիկինէ տալի րէյինի վերմիշ օլտուղընտան Գօնթ վալտէր զէ Չին սէֆէրինէ իշթիւրագ իտէն տէօվէթլէրէ մէնսուպ պիւրէր գա. պըլթանտան էրքան հարպ հէյլէ թինի թէշըլ իտուպ Րօմալա կիթ միշ վէ օրտա Գրու վ. Էմմանու էլ իլէ կէօրիլշտիւրտէն սօնրա Չի նէ կիթմէք իւզրէ Նաբօլիտէնհա. րէքէթ իտէճէք տիւր.

« Պէրլինէր թալէպալթ » ալման կաղէթասընը պէրաննա նագա. րէն, Պէրլին մէքթէպի Սէնայի սապըզ շալիւրտանտան Մ. Անճ նամ գաթ պու տէֆա պալօնըն տիւմէ. նի գաթիլէն պուլմըշ տըր. Պու գաթ 15 սէնտէն պէրա շալշմագ. տա իմիշ.

Մ. Անճ քէշֆ իթտիկի պալօն տիւմէնինին իթիլլաղընը թալէպ իթմէքտէ տիւր. իշպու իթթիլլաղը էլտէ իթտիկտէն սօնկրա տիւմէնի պալօնըն թէճըլպէսի իճրա օլու. նաճագ տըր. թէճըլպէսի իսէ պա լօն մալիւմ պիւր նօգտաա էհալի. նին կէօղիւ էօնիւնտէ հարէքէթ ի տուպ իքի սահաթ սօնկրա թէք. րար օրտայա աթտէթ իթմէքտէն ի պարէթ օլըճագ իմիշ.

ՉԻՆ

Հօնտրա 16 օգոստոս. Տէյլի էքս թրէսին նէշը իթտիկի, Շանկայ. տան վէրիմիշ պիւր թէլէկրաֆա նա զարէն տիւվէլը էճնէպիյէ օլտուր Բէքինէ տախիլ օլմուշ. Չինլի. լէր իւմիտիլզ վէ մէյուս պիւր հալ. տէ իմիշլէր.

— Թէքրար Շանկայտան վերիլէն. պիւր թէլէկրաֆա նազարէն 25000 Ճաթն ապէրի Գօրէյալա սէվգ օ. լունաճագ.

— Բուս ժէնէրալը Լինէվիլին Բի թեքապուրկա վերտիկի պիւր թէլէկրաֆա նազարէն, Չինլիլէր պիւր եէրտէ թօփլանմագտա օլուպ. պէօ իւք պիւր հարպըն եաղընլարտա վուգուլը մէհուզ իմիշ.

— Դիէնճիւտէն վերիլէն պիւր թէ լէկրաֆա նազարէն, Չինլիլէր էվրո բալըլարըն մէգալարընը խարապ իտուպ էնվուլի հաքարէթլէրտէ պուլընմըշլար.

Գօնթ վալտէրլին թահթը գօ մանտաընտա պուլընաճագ Չինտէ քի էճնէպի օլտուրընը մըգտարը էօնիւմիզտէրի սիպտիմքերտէ 24 պին քիշիտէն զիյիտաէ օլաճագ տըր. պունտան մաստա Չին լիման լարընտա մէվճուտ էճնէպի տօնան. մօլարըն մըգտարը իսէ 109 պէօ. իւք հարպ սէֆինէսի վէ 15 թօր. վերլուն իպարէթ տիւր. պունա գար շը Չինին գուվէլի պահրիլէսի ի. սէ 15 քիւշիւք հարպ սէֆինէսի ի լէ 17 թօրփիլտէն իպարէթ իմիշ.

Մ. ԱՄԵՐԻԿԱ

Ֆիլիպինտէքի գարըշըրլար կիթ տիքճէ պէօլիւմէքտէ վէ քէսպը չիտտէթ իթմէքտէ օլտուղընը թէ լէկրաֆա պիւրիւմէքտէ տիւրէր, Ամերիկա հարպ սէֆինէլէրի Ֆիլի. րէնտէքի Օրօքուհէտա շէհրինի թօփա թուլթուպ պիւթին տիւ. քեանլարը եաղմըշ վէ 80 քիշի եէրլիլէրտէն սիլահաղ օլտուղլարը հալտէ Ամերիկալըլարտան թէլէֆ օլմուշլար.

ԱՅՂԱՆԻՍԱՆ

Աֆղանիստանըն հէր թարաֆըն. տա շիտտէթլի պիւր քօլէրա հիւքմ իթմէքտէ տիւր.

ԹՐԱՆՍԿԱՆԱ

Էվվէլէր նուսիւմիգտէ Պօէրլէր Լօրտ Ռօպէրթսը տաղա գալտըր. մագ նիլէթինտէ իմիշլէր իքէն. սըրըր մէյտանա չըգուպ պիւր թա. գըմ Պօէրլէր տէրտէսթ օլընտըգլա րընը պիլտիւրմիշ իտիք. Պու տէ. ֆա իշպու մէսէլէ հագգնտալ ալ տըղըմըզ մալիւմթա նազարէն. Բրէթորիա աշալիւրիտէն պիւր թա գըմը Պօէրլէր իլէ հաֆիէն սէօզ պիլիլէքտէ օլուպ, օգոստոսըն 7 ինճի կիճէսի շէհրիտէ պուլընան ինկիլիզ գապրթլարը էօլտիւրմէկէ վէ Լօրտ Ռօպէրթսըտա տաղա գա չըրմայա գարար վիւրմիշլէր. վէ պունըն իշին տէ շէհրիտէն տըշա րը, Լօրտ Պօէրլէր օրտաուսընա կէօթիւրմէք իշին մախսուս աթ լար վէ աաալար պէքէթմէքտէ ի միշլէր.

Շիմտիլէ գատար թուլթուանլա րըն մըգտարը 15 օլուպ պունլարըն իսթինթաղընտա, Պօէրլէր էվվէլ շէհրին պիւր թարաֆընը աթէշ վէ լուպ տակէր վէ ահալինին տըգագ թընը օլ թարաֆտ շէվիւրտիկտէն սօնկրա օ գարըշըրլըրլարտան իս թիֆտաէ իլէ, Լօրտ Ռօպէրթսը գա չըրուպ օ պիւր գապրթլարըտա էօլ տիւրէճէքլէր իմիշ.

Կերէք ինկիլթէրտա վէ կերէք Թրանսպալտաքի ինկիլիզ օրտու. սընտա հէյլիտն ու հիտտէթ ֆէվ գէլ աաէ տիւր.

ՐՍԻԱ

Օտէստա եահալտիլէրէ գարըր Բուսլարըն հարաքէթինին ախր

Գօնթ վիլայէթինտէ Շալէլտէ տա խի վուգու պուլմուշ տըր.

Օտէստաքի գարըշըրլար վէ հէլէճան էլան տէվալմ իթմէքտէ օլուպ, վալի Գօնթ Շուվալթ թէ. տապիւրի մուէսսէրէ էլէ ալմաղա մէճպուր օլմուշ տըր. Օտէստըն վէ էթրաֆըն մուհաֆիաղաք գա. զագ ալալարընա հէվալէ օլմուշ տըր.

— Բուսիա տէվլէթի իշպու սէ. նէնէն նիհայէթինէ գատար Չին թարաֆընա 125,000 տակէր կէօն. տէրմէկէ գարար վէլիլէ տիւր. Բուլիս ալընտա 34 պին քիշի եսլ լանըլմըշ տըր. պունտան սօնրա. տա հէր ալ պաշընտալ 22,000 քի. շի կէօնտէրլէճէք տիւր.

— Բօրթ Արթիւր վէ վաաի վոսթոքա կիթմէք իւզրէ 17, 18 վէ 19 քիճը փիտաէ ալալարը Օտէ սալա վաալը օլտուլար. Ռուսի. քէնտի գուվէլի ապիւրիլէրի վէ լէվաղիմաթ հարպիլէի նաղ իլին քէնտիսինէ մախսուս վարօլար տան մաստա միւթէաաիտ ինկիլզ Ամերիկա վէ իտալիա վարօլարը տախի իսթիճար իթմիշ ախր.

Բուսիանըն Չինտէ, Գօրէա, Մանչուրիա վէ Ամուր Չայր ճիվո. րը գրիւալարը գապթ իտէճէկիպէ լան օլընմագտա տըր.

ԻՍԹԱՐ

Մէօհիլէրմ ապօնէլէրիմիգտէն րէճա օլտուր քի կալէթանըն նէշը իշին հէր պիւր մէսարիֆ քէ շին օլտուղընը վէ սէնէլի հալիլէնին սէքիլինճի ալընտա պուլընտըրը. մըզ նազարա ալարագ. պիւր թէ էիսիւր պարճարընը կէօնտէրլինը.

ՄՈՒՀԻՄ ՀԱՎԱՏԻՍԱԹԸ

Բէքին իւզրինէ իւրիլէն էճնէ պի օլտուր օգոստ. 15 տէ պի. թիւ. կիւն շէտիտ պիւր գապկա. տան սօնրա. Բէքինէ կիւրտիլէք Էճնէպիլէր տէրհալ չինլիլէրտէն մուհալէ իտիլին ինկիլիզ սէֆա. րէթէսէսի իւզէրինէ կիտուպ էլ չիլէրի վէ օլտաա սըրընտն էվրո բալըլարը սաղ սէլիմ գուրթալ մըշլար.

Չին իմէթաթօրիցաք վէ սէ. րալ խաղը, քէզա հէյլէթի հիւ քիւմէթ պիւր հաֆթա էվվէլ Բէ քինտէն գաշըշլար.

Բէքինէ կիւրմէք իշին վուգու պուլտն գապկաաա 100 Ճաթնլը վէ 400 Չինլի թէլէֆ օլմուշ տըր.

Բուս օլտուր պալսի կալըլէր վէ Ալղունը շէտիտ գապկաաաա սօնրա գապթ իթմիշլէր վէ Չինլի լէլուլէն քիլլիլէթլի թօփ, սիլոս վէ լէվալիմաթ էլէ կէլիւրմիշլէր. — Պիւր թէլէկրաֆըն պէյանըն կէօրէ, Պօէր ժէնէրալը Տէվէլ 4000 քիշի եէսիւր ալմըշ վէ եէսիլ թօփ գապթ իթմիշ տիւր.

— Բէլթօրիտան պիւր թէլէլ. րաֆ տախի եէնիտէն 8000 Պօէր Պօթապէրկ թէլէֆէրինէ թէճէլ միւ իթտիկինի պիլտիւրիլար.

— Էվրոբայր կէզմէքտէ օլան Պօէր մուրախսալար վէ Տօթ. լէյտա Օգրպո. 6 տա Բէթիւրպալ. կա եէթիշմիշլէր. Բուս էհալիսի ալէրի գալէթ թէվէտմուհէ գա պուլ իթմիշ վէ կապէթալար Պօ էրլէրին լէհիտէ պէնալէր նէշը իթ. էքտէ տիւրլէր